

I. A helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásában a függő követelés fogalma jogszabályi rendelkezés hiányában – nem alkalmazható.

II. A devizában fennálló hitelezői követelést az adósságrendezési eljárásban is szükséges forintosítani, az átszámítás időpontja azonban nem az igény bejelentéséhez kapcsolódik. A vagyonfelosztás rendjét, a hitelezői követelések számbavételét és a kielégítésükre tett javaslatot az egyezségi javaslat tartalmazza, így ennek, hiányában pedig a törvény szerint elkészítendő jelentés időpontjában kell a devizában nyilvántartott követelést forintosítani.

Alkalmazott jogszabályok: 1996. évi XXV. törvény (Har.) 20. §. (1) bekezdése, 29.§ (3) és (4) bekezdése, 225/2000. (XII.19.) Korm. rendelet (R.) 7. §. (3) bekezdése, Számv.tv. 20. §. (2) bekezdése , 60. §. (1) bekezdése ,145. §. (6) bekezdése

Györi Ítéltábla Apkf.IV.25.634/2011/3.szám

Az önkormányzattal szemben elrendelt adósságrendezési eljárás 2010. november 25. napján került közzétételre. A hitelező a 2011. február 21-én előterjesztett kifogásában sérelmezte, hogy a 2011. január 21-i hitelezői követelés bejelentésével kapcsolatban az önkormányzat pénzügyi gondnoka a 2011. február 7-i válaszlevelében úgy foglalt állást, hogy a HU 0000342167 Gyarapodás Program III., a HU 00000339817 Gyarapodás Program II., a HU 0000339387 Gyarapodás Program, a HU 0000341136 Aranyfedezet II., a HU 0000340583 Aranyfedezet címén fennálló, összesen 53.615.027,81 CHF összegű, valamint az EMC-1/2005., az EMC-1/2004. Multicurrency kölcsönszerződésekből, az EK-5/2004. Előfinanszírozási szerződésből, valamint az EG-2/2007. és az EG-3/2007. számú Bankgarancia-szerződésekből származó hitelezői igényeket vette csak nyilvántartásba azzal, hogy egyúttal felhívta a hitelezőt, az 53.615.027,81 CHF összegű követelését, valamint az EMC-1/2005. számú Multicurrency kölcsönszerződés alapján fennálló 2.764.789,58 CHF és az EMC-1/2004. Multicurrency kölcsönszerződés alapján fennálló 8.175.542,01 CHF összegű követelését forintosítsa az átváltás idejére vonatkozó indokolással. A hitelező a módosított kifogásában sérelmezte, hogy

I) a pénzügyi gondnok nem vette nyilvántartásba az önkormányzat által a hitelező és az E.-K. Víziközmű Társulás között létrejött kölcsönszerződés biztosítékaul vállalt készfizető kezesség alapján fennálló 96.000.000,-Ft összegű követelést;

II) továbbá sérelmezte azt is, hogy az összesen 64.555.359,40 CHF követelést a pénzügyi gondnok forintosítani kérte.

A 96.000.000,-Ft-os igényével (I.) kapcsolatban előadta, hogy a bejelentés időpontjában ez a követelés még valóban nem nyílt meg az adóssal szemben, az azonban az adósságrendezési eljárás hosszától függően részben, vagy egészben az eljárás időtartama alatt szintén esedékessé válik majd, így e követelést álláspontja szerint a pénzügyi gondnoknak függő követelésként kellett volna nyilvántartásba vennie. Hangsúlyozta, hogy e követelés vonatkozásában a Pp. 122. §. (1) bekezdéséből

következően nincs lehetősége per indítására marasztalás iránt, míg a Pp. 123. §. szerinti megállapítási kereset nem alkalmas a hitelező céljainak elérésére.

A svájci frankban fennálló követelés forintosításával kapcsolatban (II.) kifogásolta, hogy az 1996. évi XXV. törvény (Har.) nem tartalmaz olyan szabályt, amely alapján a hitelező kötele lenne devizakövetelését forintban bejelenteni és ezzel a bejelentés és a kielégítés között bekövetkező árfolyamváltozás kockázatait az adóstól átvállalni. Hangsúlyozta, hogy a követelést ennek ellenére forintra átszámította, de ez részéről mindössze tájékoztató jelleggel történt meg a pénzügyi gondnok felé. Előadta, hogy az adós fizetési kötelezettsége a kötvényekből és a Multicurrency szerződésekből adódóan svájci frankban áll fenn.

A pénzügyi gondnok a módosított kifogással kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a készfizető kezesi szerződés alapján fennálló követelés a hitelező előadása szerint sem vált még esedékessé. Előadta, hogy a Har. nem tartalmaz semmilyen rendelkezést a függő követelés jogosultja vonatkozásában – szemben a Cstv. rendelkezéseitől – ebből pedig az következik, hogy a függő követeléssel rendelkező hitelező igényét az adósságrendezési eljárásban nem érvényesítheti.

A svájci frankban fennálló követeléssel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a hitelező követelésének devizában történő nyilvántartása az adósságrendezési eljárás szellemiségével ellentétes eredményre vezetne, mert ebben az esetben az adóssal szembeni követelések pontosan nem lennének számszerűsíthetők és en az egyezséghez szükséges többség meghatározása is napról napra változhatna, ami nagyfokú bizonytalanságot eredményezne. Rámutatott, hogy az adós könyveinek vezetése (így kötelezettségeinek nyilvántartása is) forintban történik.

Az elsőfokú bíróság eljárása során a 37-II. számú végzésben tájékoztatta a kifogást előterjesztő hitelezőt, hogy a pénzügyi gondnok hitelezői igény elutasítására vonatkozó intézkedése kifogással nem támadható, a hitelezői igény elutasításának kézhezvételétől számított 15 napon belül a hitelező igényét a Har. 15. §. (2) bekezdése alapján az általános hatáskörű bíróság előtt keresettel érvényesítheti.

A megyei bíróság a 37-XII. számú végzésben a módosított kifogást elutasította. Végzésének indoklásában a készfizető kezesi szerződésekkel kapcsolatos 96.000.000,-Ft-os követeléssel kapcsolatban arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Har. 2. §. c.) pontjából következően az adósságrendezési eljárásban csak az tekinthető hitelezőnek, akinek a helyi önkormányzattal, vagy annak költségvetési szervével szemben vagyoni követelése áll fenn. Tekintettel arra, hogy a hitelező által megjelölt függő követelésként szerepeltetett hitelezői igény alapján a hitelezőnek az önkormányzattal szemben tényleges követelése nem áll fenn, így a pénzügyi gondnok helyesen járt el, amikor az erre vonatkozó igényt nem vette nyilvántartásba. A megyei bíróság álláspontja szerint a Har. 11. §. (1) és (4) bekezdésében foglaltak ugyancsak azt támasztják alá, hogy a hitelező függő követelésként megjelölt igénye a jelen eljárásban nem érvényesíthető azzal, hogy a hitelezőt semmi nem zárja el attól, hogy amennyiben követelése az egyenes adóssal szemben lejárttá válik, úgy a készfizető

kezeséget vállaló önkormányzattal szemben az adósságrendezési eljáráson kívül érvényesítse igényét, mert ebben az esetben a hitelezőt az igényérvényesítés kizárására vonatkozó, a Har. 11. §. (4) bekezdés b.) pontja szerinti két éves határidő nem terheli. A svájci frankban megjelölt követelés forintban történő nyilvántartásba vételével kapcsolatban pedig rámutatott, hogy a Har. 14. §. (3) bekezdés és (4) bekezdés alapján nem állapítható meg ezzel kapcsolatban olyan törvénysértés a pénzügyi gondnok részéről, amely a kifogást alapossá tenné. A megyei bíróság elfogadta a pénzügyi gondnok előadását azzal kapcsolatban, hogy a Har. szellemiségének az felel meg, ha valamennyi hitelezői igény azonos pénznemben kerül nyilvántartásba vételre.

Az elsőfokú végzés ellen a hitelező terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak a kifogásban írtak szerinti megváltoztatását, másodlagosan hatályon kívül helyezését kérte. A készfizető kezesi szerződések alapján fennálló követeléssel kapcsolatban (I.) fenntartotta azt az álláspontját, hogy a Har. 2. §. c.) pontjából következően a függő követelés jogosultja az adósságrendezési eljárásban igényét hitelezőként érvényesítheti. Hivatkozott arra, hogy a pénzügyi gondnok tévesen értelmezte a Cstv. 3. §. (1) bekezdés c.) pontjában foglaltakat tekintettel arra, hogy a Cstv. különbséget tesz a függő és a lejárt követelések között, míg a Har. ilyen különbséget nem ismer. Hangsúlyozta, hogy azzal, hogy követelése hitelezői igényként nem kerül nyilvántartásba vételre a bank elesik az adósságrendezési eljárás keretében történő kielégítési jogtól. Az adósságrendezési eljárás jogerős befejezését követően pedig feltehetően az önkormányzatnak nem lesz kellő fedezete ahhoz, hogy e követelést kielégíthesse. Sérelmezte, hogy sem a pénzügyi gondnok, sem az elsőfokú végzés nem jelölte meg jogszabályi alapját a hitelezői igény elutasításának.

A devizában fennálló követelést illetően (II.) ugyancsak megismételte azt az előadását, mely szerint a Har. nem tartalmaz előírást arra vonatkozóan, hogy követelését forintban lenne köteles bejelenteni. Hangsúlyozta, hogy az önkormányzat a fennálló követelést svájci frankban kell, hogy megfizesse a hitelező számára. Előadta, hogy a devizában fennálló követelés forintra történő átváltása olyan egyszerű matematikai művelet, amely sem szakértelmet, sem hosszabb felkészülési időt nem igényel, így nem képezheti akadályát annak, hogy a hitelezői követelés összege, értéke, aránya megállapítható legyen. Álláspontja szerint a követelés forintra történő átváltása a valóságtól eltérő képet nyújtana az adósságterhelő kötelezettségekről, tekintettel arra, hogy a követelés értéke az árfolyamváltozástól függően folyamatosan változik akkor is, ha azt egyébként forintban kell megjelölnie. Álláspontja szerint az elsőfokú végzés azért is jogszabálysértő, mert a Pp. 259. §. és 221. §. (1) bekezdésében foglaltakkal eltérően nem tartalmazza a bírói döntés jogszabályi indokolását.

A pénzügyi gondnok a fellebbezésre tett észrevételében a követelések pénznemére vonatkozóan kifejtette, hogy ezzel kapcsolatban semmilyen hasonló jogszabály nem áll rendelkezésre. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság analogia iurist alkalmazott a jogbiztonság, mint általános jogelv szem előtt tartásával. A függő követelés nyilvántartásba vételével összefüggésben pedig kiemelte, hogy a Cstv. rendelkezéseiben foglaltakkal analogia legist kell ugyan alkalmazni, de azt nem lehet olyan kiterjesztően értelmezni, hogy a függő követelés jogosultját az adósságrendezési

eljárásban a hitelezők körébe keljen bevonni, figyelemmel arra, hogy a függő követelés jogosultjára a Har. a Cstv-től eltérően még csak utalást sem tartalmaz. Mindezekre tekintettel az elsőfokú végzés helybenhagyását kérte.

A hitelező pénzügyi gondnok fellebbezésre tett észrevételével kapcsolatban hangsúlyozta, hogy téves az a hivatkozás, mely szerint a bíróság a követelések pénznemére vonatkozó kifogást analogia iuris alkalmazásával döntötte volna el. Rámutatott, hogy a végzés által képviselt értelmezés jogbizonytalanságot eredményező voltát mutatja a pénzügyi gondnok azon eljárása is, hogy a hitelezői követelést a 2011. január 21. napi MNB középárfolyamon szerepelteti a hitelezői listában, miközben az eljárás során tett észrevételében arra hivatkozott, hogy a devizában fennálló követelést az eljárás kezdő időpontjában érvényes árfolyamon kell átváltani. Ebből következően pedig a 2010. november 25-i vagy a 2011. január 21-i (a hitelezői igénybejelentés időpontja szerinti) középárfolyamon történő átváltás lenne a helyes. Tekintettel arra, hogy a követelést a pénzügyi gondnok nem vitatta, azt svájci frankban kellett volna nyilvántartásba vennie. A függő követelés nyilvántartásba vételével kapcsolatban pedig ugyancsak vitatta, hogy az elsőfokú bíróság analogia legis útján helyes jogkövetkeztetésre jutott.

A fellebbezés az alábbiak szerint részben alapos:

I.) A készfizető kezességén fennálló követeléssel kapcsolatban az elsőfokú bíróság a II. sorszám alatti végzésében helytállóan tájékoztatta a hitelezőt arról, hogy a Har. 15. §. (2) bekezdése alapján a pénzügyi gondnok által nyilvántartásba nem vett hitelezői igény az általános hatáskörű bíróság előtt keresettel érvényesíthető. Ebből következően a Har. nem ad lehetőséget arra, hogy a hitelező kifogás útján támadja a pénzügyi gondnok azon intézkedését, mely szerint egyes követeléseket a pénzügyi gondnok nem vett nyilvántartásba, sem nem vitatott, sem vitatott követelésként. Erre tekintettel nincs jelentősége annak, hogy a követelés lejárttá vált-e vagy sem, illetőleg azt a hitelező miként tudja érvényesíteni peres eljárás útján az adóssal szemben.

A Har. 2. §. c.) pontja szerint hitelező: az adósságrendezés megindításának időpontjáig az, akinek a helyi önkormányzattal vagy annak költségvetési szervével szemben vagyoni követelése áll fenn; az adósságrendezés megindításának időpontját követően az, aki a követelését a hitelezői igény bejelentésére nyitva álló határidő alatt bejelentette, és azt a pénzügyi gondnok elfogadta, illetve követelésének jogerős elbírálásáig az is, akinek az igénye vitatott. Amennyiben a követelés iránt a hitelező pert indít, azt a Har. 15. §. (2) bekezdése alapján – a perindítás igazolását követően – a pénzügyi gondnok vitatott hitelezői igény jogosultjaként köteles nyilvántartásba venni. Perindítás hiányában, amennyiben a követelést a pénzügyi gondnok nem ismeri el, nincs mód a hitelező nyilvántartásba vételére. Ebből következően pedig a követelés jogosultja nem is válik hitelezővé. Tekintettel azonban arra, hogy a pénzügyi gondnok eljárása a nyilvántartásba vétellel nem kifogás útján támadható, hanem az igény jogosultja a követelését peres eljárás útján érvényesítheti, kifogásolási eljárásban a pénzügyi gondnoknak az a magatartása, hogy – a perindítás igazolásának hiányában – a hitelező követelését nem veszi nyilvántartásba, nem támadható.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy a Har.tv. nem ismeri a függő követelés fogalmát. A Cstv. 3. §. (1) bekezdés c.) pontja pedig a függő követelés jogosultját csak a felszámolási eljárásban tekinti hitelezőnek, a csődeljárásban nem. Jellegét tekintve a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárása annyiban a csődeljárással mutat rokonságot, hogy az eljárás befejezését követően az adós nem szűnik meg jogutód nélkül, mint a felszámolási eljárásban. Ebből következően, amennyiben alkalmazható is a Cstv rendelkezéseit illetően az analogia iuris, ez - amennyiben eltérő szabályozást tartalmaz - a csődeljárás, és nem a felszámolási eljárás szabályainak alkalmazását eredményezhetné.

II.) A svájci frankban fennálló követelés nyilvántartásba vételével kapcsolatban a hitelező a pénzügyi gondnok azon eljárását kifogásolta, hogy a követelés milyen pénznemben kerül nyilvántartásba vételre. A pénzügyi gondnok ezzel kapcsolatos eljárása kifogás útján sérelmezhető (Har. 14. §. (3) bekezdés).

Az ítéletábra álláspontja szerint a követelés nyilvántartásba vétele során a Har. törvényi előírásai mellett a 2000. évi C. törvény (Számv.tv.), valamint törvényi analógia folytán a 225/2000. (XII.19.) Korm. rendelet (továbbiakban: R.) rendelkezéseire kell figyelemmel lenni. A R. 7. §. (3) bekezdése szerint a közbenső felszámolási mérleg a felszámoló által meghatározott mérleg fordulónapra vonatkozóan tartalmazza a Cstv. 50. §. (1) bekezdésének megfelelően a vagyoni eszközök, a kötelezettségek és a saját tőkeállományát könyv szerinti értéken, a bevételek (árbevétel és egyéb bevételek) és költségek (ráfordítások) alakulásáról készített kimutatást és a szöveges jelentést. A R. 8. §. (1) bekezdése alapján a felszámolási zárómérleg a gazdálkodó szervezet vagyoni eszközeit (a vagyontárgyakat piaci értéken) és az eszközök forrásait könyv szerinti értéken, mérlegszerű felépítésben, egyező végösszeggel a felszámolás befejezésének időpontjában a felszámoló által meghatározott mérleg fordulónappal tartalmazza. A 4. §. (7) bekezdés szerint a felszámolás időszaka a felszámolási zárómérleg készítése szempontjából egy üzleti évnél minősül, függetlenül annak időtartamától.

Nincs annak akadálya, hogy a gazdálkodó szervezetek a szerződéseik szerint devizában fennálló követeléseiket és kötelezettségeiket külföldi pénznemben tartsák nyilván. A számviteli törvény magyarázata szerint azonban a forintban vezetett könyvvizetés esetén a devizában fennálló követeléseket is az éves beszámolóban forintban kell szerepeltetni (ugyanis a Számv.tv. 20. §. (2) bekezdése szerint az éves beszámolóban az adatokat – a (3)-(5) bekezdésben foglalt kivétellel – 1.000,-Ft-ban kell megadni; továbbá azért is, mert ugyan a számviteli törvény lehetőséget nyújt arra, hogy a könyvvizetés devizában történjen, de a 145. §. (6) bekezdés alapján ezt a lehetőséget csak az üzleti év első napjától lehet választani) A 66/2002. számú számviteli kérdés alapján a gazdálkodó szervezetre vonatkozó főszabály szerint az éves beszámolót forintban kell összeállítani. E szabályok vonatkoznak az önkormányzatokra is. A Számv.tv. 60. §. (1) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a valutapénztárba bekerülő valutakészletet, a devizaszámlára kerülő devizát, a külföldi pénzürtékre szóló követelést, befektetett pénzügyi eszközt, értékpapírt, illetve

kötelezettséget a bekerülés napjára, illetve a szerződés szerinti teljesítés napjára vonatkozó a (4)-(6) bekezdés szerinti – devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell a könyvviteli nyilvántartásba felvenni, kivéve a forintért vásárolt valutát, devizát, amelyet a fizetett összegben kell felvenni és amelynél a ténylegesen fizetett forint alapján kell a nyilvántartásba vételi árfolyamot meghatározni.

A (3) bekezdés szerint a valutapénztárban lévő valutakészletnek, a devizaszámlán lévő devizának, továbbá a külföldi pénzürtékre szóló követelésnek, befektetett pénzügyi eszköznek, értékpapírnak, illetve kötelezettségnek az üzleti év mérleg fordulónapjára vonatkozó (2) bekezdés szerinti értékelése előtti könyv szerinti értéke és az értékeléskori forintértéke közötti különbözetet (a (8) bekezdés, valamint a 47. §. (4) bekezdésének c.) pontja szerint figyelembe veendő árfolyamkülönbözet kivételével): a.) amennyiben az összevontan veszteség egyenlegében a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai között árfolyamveszteségként; b.) amennyiben az összevontan nyereség egyenlegében a pénzügyi műveletek egyéb bevételei között árfolyamnyereségként kell elszámolni. Ebből következően tehát a felszámolási eljárás esetén a mérleg (közbenső mérleg) fordulónapján kell a követelés forintosítását elvégezni. A Har. rendelkezéseiből következően a Har. 20. §. (1) bekezdése szerinti egyezségi javaslat az, amely a vagyonfelosztás rendjét, a hitelezői követelések számbavételét és a kielégítésükre tett javaslatot tartalmazza, így az egyezségi javaslat elkészültekor – ennek hiányában pedig a Har. 29.§ (3) és (4) bekezdése szerinti jelentés időpontjában - kell a devizában nyilvántartott követelést forintosítani.

Kétségtelen, hogy a forintosítás nem jelent bonyolult matematikai műveletet, ahogy arra a hitelező is hivatkozott, ugyanakkor a Har. 23. §. (1) bekezdése alapján az egyezségi javaslatot a pénzügyi gondnok valamennyi hitelező részére meg kell, hogy küldje. Ebből következően a hitelezőknek az egyezségi javaslatból kell egyértelműen tudomást szerezniük arról, az egyes hitelezők milyen összegű, s ebből következően milyen arányú, követeléssel rendelkeznek az önkormányzattal szemben. Sem az adós, sem a hitelezők nem hagyhatóak bizonytalanságban azt illetően, hogy a Har. 23. §. (3) bekezdése szerinti, az egyezségkötéshez szükséges hozzájárulási arány milyen mértékben illeti meg az egyes hitelezőket.

Mindezekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú végzést a Har. 3. §. (2) bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 259. §., Pp. 253. §. (2) bekezdés alapján részben megváltoztatta és felhívta a pénzügyi gondnokot, hogy az egyezségi javaslat elkészültéig a hitelező követelését svájci frankban tartsa nyilván.